

מונחי בניין

(א. בנייה כאבן ובלבנים – ב. חיבור עצים)

הוועדה למונחי בניין בתל-אביב, שקבעה את המונחים הניתנים בשתי הרשימות הבאות, מורכבת מן האדונים אשר ברש וט"ז מילר, חברי ועד הלשון, ד"ר ב"צ קרוגליאקוב ויהושע שטינבוך. בעת הדיון במונחי חיבור העצים צורפו לוועדה הא' גבריאל כהן וצבי פרידמן כמומחים. כמזכיר הוועדה שימש עד כסלו תש"ו ה' יחזקאל קוטשר ואחריו – ד"ר עלי איזן.

רשימת מונחי הבניין באבן ובלבנים הוצעה בראשונה בחזור, שנשלח בתמוז תש"ה, ותוקנה אחר-כך מתוך עיון בהערותיהם של האדונים ישראל בורשטיין, ד"ר זאב בן-חיים, סעדיה גולדברג, יהודה גור, א' טברסקי, שמואל ייבין, נתן שיפריס ומ' שפיץ. תרומה חשובה ביותר לשכלול הרשימה נתנה הוועדה המיוחדת מטעם הוועדה המרכזית למונחי טכניקה בחיפה, שחבריה היו הגב' ר' פרידלנד והאדונים ש' אירמאי, י' ארליך, פרופ' י' ברור, ס' גולדברג, א' השמשוני, ישראל קרנר ופרופ' א' רטנר.

בחזור, שכלל את ההצעה הראשונה של מונחי חיבור העצים, נשלח באב תש"ז, ועליו נתקבלו הערות מן האדונים מ' אביגל, ד"ר זאב בן-חיים, יוסף ולצברג, יוסף טישלר, שמואל ייבין, אל' שחורי ונתן שיפריס. יעמדו על הברכה כל האנשים האלה, שהוועדה הפיקה תועלת רבה מהשגותיהם והצעותיהם.

הציורים, המלווים את מונחי חיבור העצים, הם מעשה-ידיו של המהנדס אליקים אייזנשטאדט.

א. בְּנִיָּה בְּאֶבֶן וּבְלִבְנִים, בְּנִיַת אֶבֶן וּלְבָנִים

mason, bricklayer	בְּנָאִי	constructive details (–הַמְּבִנָּה)	פְּרִטֵי הַבְּנִיָּה
maçon		détails constructifs	
Maurer		Konstruktionseinzelheiten	
course	גְּדִבְרָף	masonry, brickwork	בְּנִי-אֶבֶן, בְּנִי-
assise		maçonnerie	לְבָנִים
(Mauer-)Schicht		Mauerwerk	
vertical joint	מְשַׁק אֶבְנִי, מְשַׁק זָקוּף	building stone	אֶבֶן בְּנִיָּה
joint montant		pierre à bâtir	
Stoßfuge		Baustein	

(old) English bond appareil anglais simple Blockverband	מקשר אנגלי, — רגיל	bed joint joint horizontal Lagerfuge	משק אסקי, משק שכוב
English cross bond appareil anglais croisé Kreuzverband	מקשר צלבי	stretcher panneresse Läufer	פתין
double Flemish bond appareil polonais gothischer (polnischer) Verband	מקשר גותי	header boutisse Binder, Strecker	ראש
Dutch bond appareil hollandais holländischer Verband	מקשר הולנדי	ordinary course assise ordinaire liegende Schicht	נדבך שכובות, נדבך רגיל
chimney bond appareil de cheminée Schornsteinverband	מקשר קימוני	course of stretchers assise de panneses Läuferschicht	נדבך פתינים
herringbone (raking) bond appareil en épi Stromverband, Festungsverband	מקשר מלדקסן	course of headers assise de boutisses Binderschicht	נדבך ראשים
decorative bond appareil décoratif Zierverband	מקשר קשומי	head tête de boutisse Binderkopf	פני הראש
rectangular pier pilier rectangulaire rechteckiger Pfeiler	אומנה מלבנית	upright (brick-on-end) course assise par tête, assise de bout Kopfschicht	נדבך זקופות
square pier pilier carré quadratischer Pfeiler	אומנה רבועה, — רבועית	brick-on-edge course assise de champ Rollschicht	נדבך צדורות
reinforced pier pilier à redans gruppiertes Pfeiler	אומנה מרמבת	course of diagonal (raking) bricks assise en épi Stromschicht	נדבך מלדקסנות
octogonal pier pilier octogonal achteckiger Pfeiler	אומנה מתמנת	one brick wall mur (de l'épaisseur) d'une brique ein-Ziegel-starke Mauer	קיר של לבנה (אחת)
circular pier pilier circulaire kreisrunder Pfeiler	אומנה צגלעה	bond appareil, liaison Verband	מקשר
buttress of pier, pilaster strip ressaut de pilier, dosseret Pfeilervorlage	אומנה דבוקה	stone bond appareil de pierre Steinverband	מקשר אבן
end pier pilier extrême Endpfeiler	אומנה קיצונית	pier bond appareil de pilier Pfeilerverband	מקשר אומנה

<p>faced rubble masonry ouvrage en tête Kopfmauerwerk</p>	<p>בְּנֵי אֶבֶן-פְּנִים</p>	<p>intermediate pier pilier intermédiaire Zwischenpfeiler</p>	<p>אֵימֵנֶת-בֵּינִים</p>
<p>ashlar masonry ouvrage en pierres de taille Werkstein-, Quadermauerwerk</p>	<p>בְּנֵי-גְזִית</p>	<p>square quoin (of wall) (של קיר) angle rectangulaire (de mur) rechtwinklige (Mauer-)Ecke</p>	<p>פְּנֵה יִשְׂרָהּ (שֶׁל קִיר)</p>
<p>stone dowel goujon en pierre steinerner Dübel</p>	<p>סַרְ-אֶבֶן</p>	<p>squint quoin angle aigu spitzwinklige Ecke</p>	<p>פְּנֵה חֲדָה</p>
<p>forked tie ancre à fourchette Gabelanker</p>	<p>דִּיקְרוֹן, עֲגֵן מְלֻגֵי</p>	<p>obtuse quoin angle obtus stumpfwinklige Ecke</p>	<p>פְּנֵה קָהָה</p>
<p>to fill up (to clip) the joints with chips garnir (caler) les joints avec éclats de pierre die Fugen mit Steinsplittern verzwicken</p>	<p>מְלֵא מִשְׂקִים בְּרִקְסָה</p>	<p>blunted square quoin angle rectangulaire coupé gebrochene rechtwinklige Ecke</p>	<p>פְּנֵה יִשְׂרָהּ קְמוּטָה</p>
<p>to fill in the joints with cement-mortar sceller les joints en mortier de ciment die Fugen mit Zementmörtel vergiessen</p>	<p>מְלֵא מִשְׂקִים בְּמֶלֶט-צֵמֶנֶט</p>	<p>skew penetration of walls pénétration oblique de murs schiefwinklige Durchdringung von Mauern</p>	<p>הַצְטָלְבוֹת קִירוֹת בְּאֶלְכֶסוֹן</p>
<p>ashlar facing parement en pierre de taille Werksteinverblendung</p>	<p>חֲפּוּי (צִפּוּי) גְּזִית</p>	<p>sloping wall mur rampant, en talus geböschte Mauer</p>	<p>קִיר שׁוֹפֵעַ</p>
<p>masonry from artificial stone maçonnerie en pierres artificielles Mauerwerk aus Kunststein</p>	<p>בְּנֵי אֶבֶן מְלֵאכוֹתִית</p>	<p>edge of wall arête (crête) de mur Mauerkante</p>	<p>מְקַצוּעֵ-קִיר</p>
<p>brickwork, clinker masonry maçonnerie en briques Ziegel-, Backstein-, Klinkermauerwerk</p>	<p>בְּנֵי לְבָנִים</p>	<p>wall joint joint de mur Mauerfuge</p>	<p>מִשְׁקֵ-קִיר</p>
<p>common (raw) brickwork maçonnerie en briques brutes rohes (unverputztes) Backsteinmauerwerk, Ziegelrohbau</p>	<p>בְּנֵי-לְבָנִים לֹא-מִטָּיָח</p>	<p>mortar masonry (walling) maçonnerie avec mortier Mörtelmauerwerk</p>	<p>בְּנֵי בְּמֶלֶט</p>
<p>brick brique Ziegel, Backstein</p>	<p>לְבֵנָה</p>	<p>dry masonry maçonnerie à sec Trockenmauerwerk</p>	<p>בְּנֵי יָבֵשׁ</p>
<p>mortar mortier Mörtel</p>	<p>מֶלֶט</p>	<p>natural stone masonry maçonnerie en pierres naturelles Mauerwerk aus Natursteinen</p>	<p>בְּנֵי אֶבֶן טְבֵעִית</p>
<p>kind of mortar espèce de mortier Mörtelart</p>	<p>מִין הַמֶּלֶט</p>	<p>rubble masonry maçonnerie de moellons Bruchsteinmauerwerk</p>	<p>בְּנֵי קִיקְלוֹפִי</p>
		<p>cyclopic wall ouvrage cyclopéen Zyklopenmauerwerk</p>	

Rabitz's construction construction système Rabitz Rabitzbau	בְּנֵי רַבִּיץ	lime mortar mortier de chaux Kalkmörtel	מְלֵט-סִיד
cast walling ouvrage coulé Gussmauerwerk	בְּנֵי יְצוּק	cement mortar mortier de ciment Zementmörtel	מְלֵט-צִמֶּנט
rammed walling maçonnerie en pisé Stampmauerwerk	בְּנֵי פָּטוּשׁ	the mortar sets le mortier fait prise der Mörtel bindet ab	הַמְּלֵט מִתְקַשֵּׁר
planishing dressage Abgleichung	יְשׁוּר	the mortar hardens le mortier endurecit der Mörtel erhärtet	הַמְּלֵט מִתְקַשֵּׂה
to level niveler abwägen	הַפְּלֵט	mortar bed lit de mortier Mörtelbett	מִצַּע-מְלֵט
external wall mur extérieur Aussenmauer	קִיר הַיְצוּן	mortar nest nid pour le mortier Mörtelnest	מִשְׁפֵּךְ-מְלֵט
front wall mur de façade Frontmauer	קִיר חֲזִית	to joint, to point (שה"ס : משוק) jointoyer verfugen, ausfugen, fugen	מִשָּׁק (שה"ס : משוק)
bay window baie, saillie Erker	גְּבֵלִית	flush joint joint plein volle Fuge	מִשָּׁק מְלֵא
balcony balcon Balkon	גִּזְזוֹן-טָרָה	hollow (open) joint joint creux (ouvert) hohle (offene) Fuge	מִשָּׁק חֶסֶר
bearing-out masonry maçonnerie en saillie vorgekragtes Mauerwerk	בְּנֵי קִזְזוֹן	projecting joint joint désaffleurant vorstehende Fuge	מִשָּׁק גָּדוּשׁ
console, corbel console Kragstein	זִיו, אֶבֶן זִיו	faced masonry (בְּצִפּוּי) maçonnerie revêtue Verblendmauerwerk	בְּנֵי בְּחִפּוּי (בְּצִפּוּי)
interior wall, inside wall mur intérieur Innenmauer	קִיר פְּנִימִי	backing maçonnerie de remplissage Hintermauerung	עֶרֶךְ הַבְּנֵי
front (elevation), façade façade sur la rue Vorderseite, Front, Fassade	חֲזִית, רֵי חֲזִיתוֹת	facing revêtement Verblendung	חִפּוּי (צִפּוּי) הַבְּנֵי
back elevation façade sur la cour Hinterseite, Hoffront	אַחֲרֵי הַבֵּית	concrete walling maçonnerie en beton Betonmauerwerk	בְּנֵי (שָׁל) בֵּטוֹן

heat insulation isolation calorifuge Wärmeisolation	בדוד-חם	fire wall, common gable wall mur réfractaire Brandmauer	קיר תורס
floor, story étage Stock(werk), Geschoss	קומה, דיוטה	insulating wall mur d'isolement Isolierungsmauer	קיר מבדד
height between floors hauteur d'étage Geschosshöhe	גובה הקומה	partition wall mur de séparation Scheidewand	מחיצה
single-floored à un étage einstöckig	בן קומה אחת	gable pignon Giebel	גמלון
two-floored, two-storied à deux étages zweistöckig	בן קומתיים, בן שתי קומות	foundation wall mur de fondation Grund-, Fundamentmauer	קיר היסוד
terrace house maison en rangée Reihenhaus	בית טורי	foundation level fond, socle de fondation Unterbau-, Fundamentsohle	סלית היסוד
detached house maison détachée Einzelhaus	בית בודד	footing of the foundation banquette Grundbank, Bankett	הדום היסוד
semi-detached house maison jumelle Doppelhaus	בית זוגי	basement wall, cellar wall mur de cave Kellermauer	קיר המרתף
cottage villa Villa	חוליה	plinth wall mur de pied, mur de socle Sockelmauer, Plinthenmauer	קיר המסד, קיר האטם
apartment house maison de rapport Mietshaus	בית דירות	perforated wall mur évidé, mur à jour durchbrochene Mauer	קיר מסרג
basement sous-sol Kellergeschoss	קומת-המרתף	hollow wall mur creux Hohlmauer	קיר חלול
ground floor rez-de-chaussée Erdgeschoss, Parterre	קומת-הקרקע, קומה ראשונה	air space couche d'air Luftschicht	חלל אוויר
first floor (U.S.: second floor) premier étage erster Stock	קומה שנייה	wall tie closer, through-stone pierre d'ancrage Ankerstein, Durchbinder	(אבן, לבנה) קושרת
attic floor, loft grenier, étage mansardé Dachgeschoss	עלית-הגג, ערִיָה	sound insulation isolation acoustique Schallisolation	בדוד-קול

single window fenêtre simple einfaches Fenster	חלון יחיד	base moulding. cornice of the pedestal moulure d'embase Sockelgesims	פרכב האטום, פרכב המסד
twofold window fenêtre double zweiteiliges Fenster	חלון זוגי	string course, cornice corniche d'étage Gurtgesims	פרכב חוגר (רי פרכבים)
threefold window fenêtre triple dreiteiliges Fenster	חלון משולש	principal moulding, principal cornice moulure, corniche principale Hauptgesims	פרכב ראשי
window rabbet feuillure de fenêtre Fensteranschlag	סגור החלון	frieze frise Fries	אפריז
parapet of window parapet de fenêtre Fensterbrüstung	מעק החלון	architrave architrave Architrav	ארכיטרב
height of parapet hauteur du parapet Höhe der Brüstung	גובה המעק	projection of cornice saillie de la corniche Ausladung des Gesims	גליטת הפרכב
window lintel linteau de fenêtre Fenstersturz	משקוף החלון	dentils dentelure Zahnschnitt	שנית
window flanning embrasure de fenêtre Fensterleibung	מזינת החלון	stone column colonne en pierre Steinsäule	עמוד אבן
window recess niche de fenêtre Fenster niche	גמחת החלון	monolith monolithe Monolith	מונוליטית
portal portail Portal	איתון	drum of column fût de colonne Säulentrommel	תלנית עמוד
re-building reconstruction Umbau	שנוי הבניין, חדוש הבניין	fluting cannelure Riefelung	חרוץ
stay, prop étais, étauçon Steife	תומכה	throat, upper congé congé d'en haut Ablauf	גרון
dilapidation caducité, délabrement Baufälligkeit	רעיעות, קטות	escape, lower congé congé d'en bas Anlauf	גרון הפוך
taking down, demolition démolition Abbruch	סתירה, הריסה	helix, volute volute Volute	חלזונית

bend of chimney courbe de la cheminée Ziehen des Schornsteins	הַשִּׁית הַמַּעֲשָׂנָה	chimney cheminée Schornstein, Kamin	מַעֲשָׂנָה, אֲרֻבַּת-עָשָׁן
manhole ouverture d'accès Einsteigöffnung	פְּתַח-כְּנִיָּסָה	chimney cope tête de cheminée Schornsteinkopf	רֹאשׁ הַמַּעֲשָׂנָה
exit opening (on roof) (צגג) ouverture d'accès (au toit) (Dach-)Aussteigöffnung	פְּתַח-יִצְיָאָה (צגג)	cowl, chimney-pot mitre, capote de cheminée Schornsteinaufsatz	כּוֹבַע הַמַּעֲשָׂנָה

ב. חבור עציים

board joint joint de planches Fuge	מִשְׁק (צויר 5)	jointing in length assemblage en longueur Verbindung nach der Länge	חבור לְאָרְךָ
straight, plain joint joint droit stumpfe, gerade Stossfuge (Fuge)	מִנְחָ (מִשְׁק) פְּשוּט, יָשָׁר (צויר 4)	jointing in width assemblage en largeur Verbindung nach der Breite	חבור לְרֵחַב
oblique joint joint oblique schräge Stossfuge (Fuge)	מִנְחָ (מִשְׁק) מִשְׁפָּע (צויר 6)	jointing in thickness assemblage en épaisseur Verbindung nach der Dicke	חבור לְעֵבִי
saddle joint dos de cochon Schweinsrücken	מִנְחָ (מִשְׁק) רְכוּב (צויר 7)	jointing along the grain assemblage le long des fibres Verbindung mit der Faser	חבור סִיב-עַל-סִיב (צויר 1)
rebate, rabbet (joint) (joint à feuillure Falz(verbindung)	מִנְחָ (מִשְׁק) דְּרוּג, דְּרָג (צויר 8)	jointing across the grain assemblage en travers des fibres Verbindung quer zur Faser	חבור שְׁתֵּי-דְרוּגִים (צויר 2)
twin rebate (joint) (joint à feuillure double Doppelfalz(verbindung)	מִנְחָ (מִשְׁק) דְּרוּג כְּפוּל, דְּרָג כְּפוּל (צויר 8)	corner angle Ecke	חבור פִּנָּה
tenon tenon Zapfen	סִין (צויר 10-א)	mitre-joint joint à onglet Gehrung	חבור זְווִי (צויר 3)
mortise mortaise Schlitz	גְּרִז (צויר 10-ב)	T-joint joint à T T-Verbindung	חבור קָמֵץ, חבור-T
shoulder cut arasement Absatz, Achsel	פְּחוּת (צויר 10-ג)	cross-joint joint croisé Überkreuzung	חבור צְלָב
skew shoulder cut arasement biais schräger Absatz, schräge Achsel	פְּחוּת מִשְׁפָּע	Joints Joints Verbindungen	מְחַבְרִים
double tenon tenon double Doppelzapfen	סִין כְּפוּל (צויר 11)	butt joint joint d'about Stossfuge	מִנְחָ (צויר 4)

toothed joint assemblage à dents Verzahnung	מַחְבֵּר מְסַרְק (צויר 25)	oblique tenon tenon oblique schräger Zapfen	סִין מִזְרָקָסָן (צויר 12)
tabled joint assemblage à crémaillère Verschränkung	מַחְבֵּר מְשָׁנָן (צויר 26)	tusk tenon tenon à renfort Brustzapfen	סִין מְקַשֵּׁע (צויר 18)
intertie, cross-bar entretoise Einschubleiste, Gratleiste, Riegel	שְׁדָר (צויר 27)	wedged tenon tenon à coin verkeilter Zapfen	סִין טְרוּז (צויר 14)
flush intertie, flush cross-bar entretoise affleurée ebene Einschubleiste	שְׁדָר שְׁוּוּי (צויר 28)	through-tenon tenon passant durchgehender Zapfen	סִין עוֹבֵר (צויר 15)
keyed joint joint à contre-clavette Keilverbinding	מַחְבֵּר מְיַתֵּד (צויר 29)	shouldered tenon tenon à épaulement, tenon arasé Achselzapfen	סִין כְּתַפִּים (צויר 16)
end-clamp litage de traverse Hirnleiste	לְיַבֵּן-גִּדְע (צויר 30)	dowel goujon Dübel, Dorn	קָף (צויר 17)
clamp litage de bord Kantleiste	לְיַבֵּן-שְׁפָה (צויר 31)	tongue, feather languette (angestossene) Feder, Spund	יָזוּ (צויר 18-א)
inserted pannel panneau enfoncé eingeschobene Füllung	מְלוּאָה תְּחוּבָה (צויר 32)	groove rainure Nut	קְרִיץ (צויר 18-ב)
pannel put in rabbet panneau mis en feuillure in Falz gelegte Füllung	מְלוּאָה טְפוּלָה בְּדָרְג (צויר 33)	loose tongue, slip languette rapportée (eingelegte) Feder	שָׁגָם (צויר 19)
common, flat pannel panneau ordinaire glatte Füllung	מְלוּאָה פְּשוּטָה (צויר 32-33)	to groove (plough) & tongue rainurer & languetter, bouveter (ver)spunden, nuten & federn	שָׁגָם
bevelled pannel panneau chanfreiné abgefasste Füllung	מְלוּאָה מְגִרְעַת בְּשָׁפוּע (צויר 34)	halving entaille Überblattung	חֲסִיָּה (צויר 20)
rabbeted pannel panneau á feuillure abgeplattete Füllung	מְלוּאָה מְגִרְעַת בְּדָרְג (צויר 35)	dovetail queue d'aronde Schwalbenschwanz	זַנְבֵּיזָן (צויר 21)
אַבְחֹת הַבְּנִיָּה			
Foundamental structures Constructions fondamentales Grundkonstruktionen		(opens; half-open; lapped) dovetails	שָׁנִים (גְּלוּיּוֹת; גְּלוּיּוֹת וְסָמִיּוֹת) מְחַצָּה; סָמִיּוֹת (צויר 22-24)
board planche Platte	דָּף (צויר 36)	queues d'aronde (ouvertes; vertes; recouvertes) (ofiene; halboffene; gedeckte) Zinken	

common veneer grosse placage, feuille de bois Blindfournier	דַּפְדֵּק	frame cadre Rahmen	מְסַגֵּרֶת (ציור 37)
face veneer feuille de placage Fournier	פּוֹנִיר	case, rail châssis Zarge	אַרְגָּזֶת (ציור 38)
plywood contre-plaqué Sperrholz, Dickt	דְּקָתָהּ, רִי דְּקָתָאוֹת (ציור 36)	solid board planche massive massive Platte	דֶּף גּוֹשְׁנִי (ציור 36)
framed board planche à cadre Rahmenplatte	דֶּף שְׁלֹוד	laminated board, laminboard planche plaqué Tischlerplatte	דֶּף לְבוֹד (ציור 39)
to veneer plaquer sperrn	לְבוֹד, לְבֵד	lumber-core bâti de placage Blindholz, Futterholz	מְלִית הַדֶּף